

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 25. és 28. cikkeivel.
- [3] 1.1. Az indítványozó az alapügy I. rendű alperese. A tényállás szerint a perbeli felperes a 2006. szeptember 4-én elhunyt örökgyógyó volt élettársa, az alperesek az örökgyógyó gyermekei. Az örökgyógyó tulajdonosa volt egy Kft. 29,72/100 tulajdoni hányadnak megfelelő 10 900 000 forint névértékű üzletrészenek, amelynek forgalmi értéke a hagyaték megnyíltakor 64 746 000 forint volt. Az örökgyógyó tulajdonát képezte továbbá két ingatlan is. A fenti hagyatékot a közjegyző a 2007. június 10-én jogerőre emelkedett rész-hagyatékátadó végzésével törvényes öröklés címén egymás között egyenlő arányban az alpereseknek mint az örökgyógyó gyermekeinek adta át. A felek számára 2010. évben vált ismertté az örökgyógyó 2006. június 15-én kelt írásbeli magánvégrendelete (a továbbiakban: perbeli végrendelet). Ebben halála esetére úgy rendelkezett, hogy a Magyarországon található minden ingó és ingatlan vagyont az alperesek és a felperes egymás között egyenlő arányban (1/3–1/3–1/3), a nevén lévő két külföldi apartman közül az egyiket a felperes egyedül, a másikat az alperesek egymás között egyenlő arányban örököljék. Az örökgyógyó 2003. március 19-én 8 900 000 forint banki kölcsönt vett fel, 2013. március 20-i lejáratl. A hitel biztosítékeként jelzálogjog terhelt az örökgyógyó ingatlanait. A kölcsönszerződésből eredően 2006. augusztusban az örökgyógyónak 7 549 003 forint tartozása állt fenn. 2007. október 30-án pedig a tartozás összege 8 441 823 forint volt. Az alperesek 2008. január 21-én személyi hitelszerződéssel 41 977 svájci frank összegű kölcsönt vettek fel, amelynek biztosítékeként az egyik ingatlanra vételi- és jelzálogjogot alapítottak a bank javára. E kölcsönből 2008. január 29-én az örökgyógyó által 2003-ban felvett kölcsönt visszafizették. Eddig az időpontig az örökgyógyó hitelének törlesztésére 3 070 647 forintot fordítottak. Az alperesek ez utóbbi ingatlant 2013. november 15-én 12 500 000 forint vételárért értékesítették, az általuk kötött kölcsönszerződés alapján ekkor fennálló 8 210 178 forint tartozás visszafizetése a vételárból történt meg. Az alperesek e szerződés alapján 2008. március 10-től 2013. november 18-ig, a teljes törlesztéséig 12 598 331 forintot fizettek a banknak. A perbeli végrendeletet az alperesek megtámadták, és – egyéb kérelmek mellett – az érvénytelenségének megállapítását kérték. A bíróság az alperesek végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította, és a felperest többletaszárnati díj, valamint perköltség megfizetésére kötelezte.
- [4] Ezt követően a felperes fordult keresettel a bírósághoz, melyben végrendeleti öröklési igény címén az alpereseket egyetemlegesen 30 294 361 forint és járuléka megfizetésére kérte kötelezni.
- [5] Az első fokon eljáró Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy harminc napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 19 507 206 forint tőkét és annak késedelmi kamatát, valamint perköltség megfizetésére is kötelezte őket, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

- [6] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részben – részben megváltoztatta, és az alpereseket egyetemlegesen terhelő marasztalás összegét 21 117 875 forintra és annak kamatára felemelte.
- [7] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Abban – tartalma szerint – kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [8] A Kúria a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a 25. és 28. cikkel. Főtitkári felhívásra kiegészített indoklásában előadta, hogy az ügyben eljáró bíróságok téves jogi álláspontra helyezkedtek, amikor az üzletrészt ingó dologgal egy tekintet alá esőnek minősítették, és így az örökható végrendeleti rendelkezését, miszerint minden ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezik, úgy minősítették, hogy az a teljes vagyonáról történt végrendeletnek minősül. Ezen jogi álláspont – meglátása szerint – sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot azáltal, hogy az üzletrészt az ingósággal veszik egy tekintet alá, ezáltal ugyanis kiszámíthatatlanná válik az ingóság, mint jogintézmény fogalma.
- [10] A támadott ítéletek következtében sérült az indítványozó törvényes örökléshez és az ennek folytán megszerzett tulajdonához fűződő joga, hiszen a jogbiztonságot sértő ítéletek folytán veszítette el az öröklés folytán már megszerzett tulajdonát.
- [11] Az Alaptörvény 25. cikke az indítványozó szerint azáltal sérül, hogy a támadott ítéletekben a bíróságok jogértelmezése valójában nem jogértelmezés, hanem gyakorlatilag jogalkotás, hiszen az „a teljes ingatlan- és ingó vagyon” végrendeletben írt fogalmát „teljes vagyonná” minősítették át, holott a jogrendszer az ingó- és ingatlan vagyontárgyakon kívül számos más vagyontárgyat ismer és nevesít. Mindez meglátása szerint az öröklésre vonatkozó jogszabályok olyan bírói átértelmezése és kiterjesztése, amely sokkal inkább jogalkotásnak, mintsem jogértelmezésnek minősül. A Ptk.-nak azonban szerinte nem célja, hogy a bíróságok a jelen ügyben teljességgel pontosan megfogalmazott végrendeletben tisztázott akarattól eltérően „értelmezzék” az örökható akarát. Ezen bírói jogértelmezés kapcsán hivatkozik Varga Zs. András „Eszményből bálvány? – a joguralom dogmatikája” című könyvében írtakra.
- [12] Az Alaptörvény 28. cikkét azáltal véli sérülni, hogy a bíróságoknak a panaszolt ítéletekben megnyilvánuló jogértelmezése nem felel meg a józan ész követelményének, a józan ész szabályai szerint ugyanis minden cselekvőképes természetes személyről azt kell feltételezni, hogy saját szabad akaratának megfelelően tesz jognyilatkozatot – jelen esetben az örökható a végintézkedés körében –, és ezen, jogilag is pontosan kifejezett akarát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A hagyatéki terhek – a felvett hitel visszafizetése – körében sértik a támadott másodfokú és felülvizsgálati ítéletek az Alaptörvény 28. cikkét, ugyanis nem a józan észnek és nem a jó erkölcsnek megfelelő jogszabályértelmezés az, amikor az egyik végrendeleti örökös – jelen perben a felperes – nem kötelezik (az elsőfokú ítélettel ellentétben a másodfokú és a felülvizsgálati ítéletben) a teljes hagyatéki teher viselésére, amikor is nem az indítványozó által a hagyatékot terhelő hitel kiváltására ténylegesen felvett és az indítványozó által visszafizetett teljes hitelösszeg rá eső 1/3 részének megfizetésére kötelezik.
- [13] Ez az ítéleti rendelkezés szintén sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, hiszen a hagyaték valós terheit – ami az örökható hitelét kiváltó hitel után megfizetett teljes törlesztőösszeg – az öröklés folytán az indítványozó alperesnek sokkal nagyobb mértékben kellett viselnie, mint a felperesnek.
- [14] A Kúria felülvizsgálati eljárása az indítványozó szerint azért sérti az Alaptörvény tisztességes eljárásra vonatkozó XXVIII. cikk (1) bekezdését, mivel nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, hogy a Kúria – az ítéletében hivatkozott eljárásjogi érvelés alapján – nem vizsgálta érdemben, hogy az eljáró első- és másodfokú bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre, amely szintén eredményes felülvizsgálat alapja lehet.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp

azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. A Kúria ítéletét 2022. április 1-jén töltötte le az indítványozó, az alkotmányjogi panaszt 2022. május 30-án nyújtotta be, így az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, a XIII. cikk (1) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) bekezdés, valamint a 25. és 28. cikkek], a támadott bírói döntéseket [a Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. számú ítélete, a Pécsi Ítéletábrla Pf.III.20.030/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.II.21.305/2021/8. számú ítélete], továbbá az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére.

- [16] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] Az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget.
- [18] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése ugyanis nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]; 3368/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó azonban nem ebben az összefüggésben állította a B) cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [19] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése azt rögzíti, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, és a legfőbb bírósági szerv a Kúria, azonban alapjogot nem tartalmaz, egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz szintén nem alapítható.
- [20] Az Alaptörvény 28. cikke sem tartalmaz alapjogot, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [21] Erre tekintettel ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. és XXVIII. cikkeivel összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [24] Az indítványozó panaszja egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [25] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítéletek felülbírálatára irányult.
- [26] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [27] Az eljáró bíróságok által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [28] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [29] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1780/2022.

